

Sosyal Bilgiler 5. Sınıf

3. Öğrenme Alanı

ANADOLU ve MEZOPOTAMYA

UYGARLIKLARI

Sosyal Bilgiler
3. Öğrenme Alanı

ANADOLU UYGARLIKLARI

Lidya - Hitit - İyon

Lidya

- 📍 Bati Anadolu
- 🏆 Parayı bulan ilk uygarlık
- 🛤️ Kral Yolu ile ticaret geliştirdi
- 🏠 Başkent: Sardes
- 🏺 **Karun**: Zenginlik sembolü
- 📦 Ticaret ön planda, savaş geri planda

Hitit

- 📍 İç Anadolu
- 🏆 Güçlü devlet ve ordu
- 📦 **Kades Antlaşması** → İlk Yazılı Antlaşma
- 🏠 Başkent: Hattuşaş
- 📖 **Anallar** tuttular
- 🏺 Kadınlara bazı haklar verilmir.

İyon

- 📍 Ege Kıyısı
- 🏆 Felsefe ve bilimin temeli
- 🏠 Şehir devletleri (Polis)
- 🧠 Akil ve gözlemle açıkladılar
- 🌐 Efes - Milet önemli şehirler

— AKILDA KALSIN DİYE —

- 🏺 Lidya → 🏺 Para & Ticaret
- 🏺 Hitit → 📖 Antlaşma & Devlet
- 🏺 İyon → 🧠 Bilim & Felsefe

MEZOPOTAMYA UYGARLIKLARI

Sümer - Babil - Asur

Sümer

- 📍 Mezopotamya'nın güneyi
- 🏠 İlk şehir devletleri
- 🚗 Tekerleği icat ettiler
- 👑 Kral rahipler (Ensi) yönettiler
- 🏛️ Ziggurat adında tapınaklar
- 👩 Kadınlar bazı haklar verilmiştir

Babil

- 📍 Orta Mezopotamya
- 🏛️ Babil Kulesi ve İhtar Kapısı
- ⚖️ **Hammurabi Kanunları** → İlk yazılı kanunlar
- 🏠 Yeni-Babil Dönemi'nde → Babil'in Asma Bahçeleri
- 🔭 Astronomi ve matematik gelişti

Asur

- 📍 Kuzey Mezopotamya
- 👑 Güçlü ve zalim ordu
- 🏠 Asurbanipal'in Kütüphanesi → İlk kütüphanelerden
- 📜 Kanunlar sert, cezalar ağırdı

— AKILDA KALSIN DİYE —

- 📜 Sümer → 📜 Yazı & Ziggurat
- ⚖️ **Babil** → ⚖️ Kanun & Bilim
- 👑 **Asur** → 📜 Ordu & Kütüphane

SÜMERLER

— TEMEL ÖZELLİKLER —

Kuruldukları Yer

Buluş ve Katkılar

- Çivi Yazısı
- Tekerlek
- Ay Takvimi

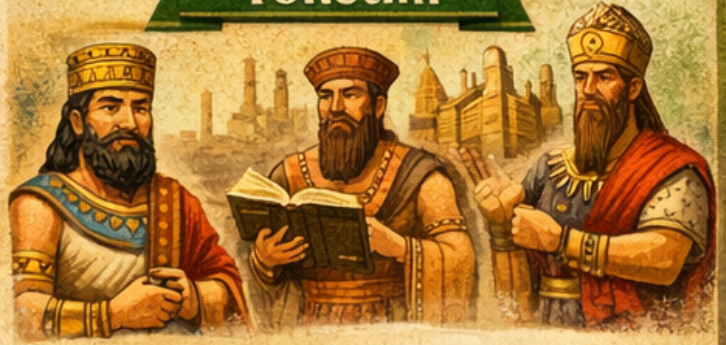

Yaşam Biçimi

- Şehir Devletleri (Site)
- Yerleşik Hayat
- Tarım Gelişmiştir

Yönetim

- Patesi
- Din ve Yönetim Birlikte

Mimari

Ziggurat
(Tapınak - Okul - Depo)

Yönetim

Din

- Çok Tanrılı İnanç

- Doğa Olayları Tanrılarla Açıklanır

Önemi

- Tarihte Bilinen İlk Uygarlık
- Medeniyetin Temellerini Attılar

- Bilgi Şentirk -

BABİLLER

- KANUNLARIYLA ÜNLÜ UYGARLIK -

Kuruldukları Yer

Hammurabi Kanunlari

Merkezi Krallık

► Sümerlerden Etkilendiler

Ticaret Gelişmiştir

Önemi

► Dünyanın ilk anayasası olan Hammurabi Kanunlari'ni hazırladılar.

- Bilgi Şentürk -

LİDYALILAR

— PARANIN MUCİDİ UYGARLIK —

Kuruldukları Yer

Bati Anadolu

Kral Yolu

Kral Yolu

Altın, Para ve Ticaret

- * İlk metal para
- * Para basımı için darphane
- * Para ekonomisi başladı
- * Paranın değerine göre alışveriş

Önemi

- ▶ Anadolu'da ticaretin gelişmesi
- ▶ Batı ve Doğu kültürünün kaynaşması

— Bilgi Şentürk —

İYONLAR

- İLK DENİZCİ TÜRK UYGARLIKLARDAN -

Kuruldukları Yer

Denizcilik ve Kolonicilik

Bilim ve Felsefe

Thales

Matematik, Astronomi
(Efes)

Anaksimandros

İlk Varlık Bilimi
(Milet)

Herakleitos

Her Şey Değişir
(Efes)

Özgür Düşünce Ortamı

► İyon Düzeni

► Artemis Tapınağı (Efes)

- Bilgi Şentürk -

- ✓ Pozitif düşüncenin temellerini attılar
- ✓ Akdeniz ve Karadeniz'de koloniler kurdular
- ✓ Dünyanın 7 harikasından biri Artemis Tapınağı

- Bilgi Şentürk -

ASURLAR

Kuruldukları Yer

Ticaret Kolonileri

Kral Bāsta

Kütüphaneler (Ninova)

► At ve Savaş Arābasi

► İrmäktä Üsler

HİTİTLER

ANADOLU'NUN İLK İMPARATORLUĞU

Kurulduktan Yeri

Anadolu

Kız
Nehri

Kızılırmak

Mısır'la İlişkiler

Kadeş Antlaşması

Tavananna

Yazılıkaya

Onları Tanıyalım

► Anallar / Yıllıklar

► Bin Tann İli

► Pankuş Meclisi

► İvriz Kabartması

Önemi

- Tarihte bilinen ilk yazılı antlaşma
- Demiri ilk kez kullandılar

- Bilgi Şentürk -

ANADOLU VE MEZOPOTAMYA UYGARLIKLARI

ÖZET BİLGİLER

SÜMERLER

- MÖ 4000–2000 yılları arasında Mezopotamya'da yaşadılar.
- Civi yazısını ve tekerleği icat ettiler.
- Bilinen ilk şehir devletlerini kurdular.

BABİLLER

- MÖ 1894–539 yılları arasında Mezopotamya'da yaşadılar.
- Hammurabi Kanunlarını oluşturdular.
- Babil Kulesi ve Asma Bahçeleri ile ünlüdürler.

ASURLAR

- MÖ 2500–612 yılları arasında Mezopotamya'da egemen oldular.
- Güçlü orduları vardı.
- Kütüphaneler kurular ve posta teşkilatı oluşturdular.

HİTİTLER

- MÖ 1660–1200 yılları arasında Anadoluda yaşadılar.
- Kadés Antlaşması'nı imzaladılar.
- Demiri kullanan ilk uygarlıklardan biridir.

LİDYALILAR

- MÖ 700–546 yılları arasında Bati Anadolu'da yaşadılar.
- Parayı icat ettiler.
- Ticaret gelişmiştir, zengin bir uygarlıktır.

İYONLAR

- MÖ 1200–700 yılları arasında Bati Anadolu'da yaşadılar.
- Bilim ve felsefeye, önem verdiler.
- Ege kıyısında şehir devletleri kurdular.

MEZOPOTAMYA UYGARLIKLARI

SÜMERLER

- Şehir devletleri (Ur, Uruk)
- Çivi yazışını buldular
- Ziggurat yaptılar
- Ay takvimini kullandılar
- Matematik ve geometri
- İlk yazılı kanunlar
- Gilgamiş Destanı

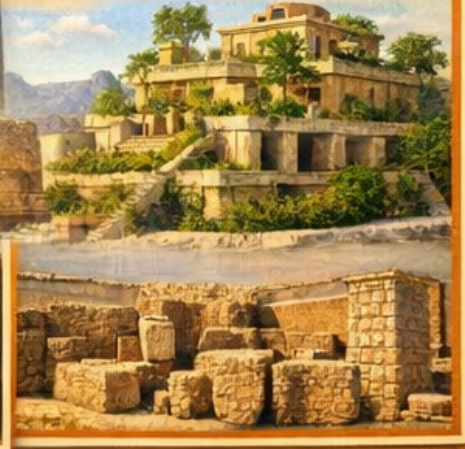
BABİLLER

- Merkezi krallık
- Baskent: **Babil**
- **Hammurabi Kanunları**
- Yazılı hukuk sistemi
- **İstar Kapısı**
- **Asma Bahçeler**

ASURLULAR

- Baskent: **Ninova**
- Gelişmiş ticaret
- Anadolu'ya yazı getirdiler
- Posta teşkilatı
- İlk Kütüphane (Asurbanipal)
- Arşivcilik gelişmiştir

ANADOLU UYGARLIKLARI

HİTİTLER

- Baskent: **Hattuşa**
- Merkezi krallık
- Pankuş Meclisi
- Civi yazısı
- **Kadeş Antlaşması**
- Tariké önem

LİDYALILAR

- Baskent: **Sard**
- Ticaret gelişmiştir
- **Kral Yolu**
- Parayı icat ettiler
- Sigortacılığın temeli
- Zengin madenler

İYONLAR

- Polis (şehir devletleri)
- Deniz ticareti ve koloniler
- Bilim ve felsefe
- Özgür düşünce
- Tales, Pisagor
- Efes, Artemis Tapınağı

